

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2487

Vragen van de leden **Tielen** en **El Yassini** (beiden VVD) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de berichten dat in hbo en mbo de ICT-opleidingen verouderd en ondermaats zijn* (ingezonden 24 mei 2018)

Antwoord van Minister **Van Engelshoven** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 21 juni 2018).

Vraag 1

Bent u bekend met de berichten «ICT-studenten: wat wij leren is verouderd en leidt tot problemen»¹ en «ICT-opleidingen op mbo ondermaats: studenten en bedrijfsleven ontevreden» inzake de ICT-opleidingen in hbo en mbo?²

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u de in de berichten genoemde constatering met betrekking tot de kwaliteit van ICT-opleidingen in hoger beroepsonderwijs (hbo) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo)?

Antwoord 2

Zoals ik in mijn antwoorden op schriftelijke vragen van het lid Van der Molen (ingezonden op 2 mei 2018) al aangaf, neem ik dit signaal zeer serieus. Van de stichting HBO-i, het samenwerkingsverband van hbo ICT-opleidingen, begrijp ik dat er door ICT-opleidingen in het hbo hard wordt gewerkt om technologische ontwikkelingen zo snel mogelijk een plek te geven in de opleiding. Voor meerdere ICT-opleidingen vormt dit een uitdaging. Dit neemt niet weg dat er tal van docenten zijn die hun studenten dagelijks inspireren. Het lukt hen om hbo-studenten op te leiden die in 92%³ van de gevallen binnen anderhalf jaar een baan op niveau vinden. In het middelbaar beroepsonderwijs vormen de kwalificatie en de keuzedelen de basis voor de opleiding. Deze worden ontwikkeld door het onderwijs en het bedrijfsleven gezamenlijk via de Samenwerkingsorganisatie Beroepson-

¹ <https://nos.nl/op3/artikel/2229168-ict-studenten-wat-wij-leren-is-verouderd-en-leidt-tot-problemen.html>

² <https://nos.nl/op3/artikel/2232962-ict-opleidingen-op-mbo-ondermaats-studenten-en-bedrijfsleven-ontevreden.html>

³ HBO-monitor 2017.

derwijs en Bedrijfsleven (SBB). Om tijdig in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen, bieden met name de keuzedelen een goede mogelijkheid. Deze kunnen snel worden ontwikkeld en vastgesteld, waarna ze door de school kunnen worden aangeboden.

Op dit moment werken onderwijs en bedrijfsleven binnen SBB aan het onderhoud van de kwalificatiedossiers in de ICT. Dit betekent dat deze dossiers worden herzien, waarbij onder andere cybersecurity verplicht wordt. Het streven is dat de nieuwe kwalificatiedossiers begin 2019 vastgesteld worden.

Vraag 3

Deelt u de zorg dat de aansluiting tussen deze opleidingen en de arbeidsmarkt tekort schiet?

Antwoord 3

Zoals ik in mijn antwoorden op schriftelijke vragen van het lid Van der Molen (ingezonden op 2 mei 2018) al aangaf, is een goede samenwerking tussen het onderwijs en bedrijfsleven erg belangrijk, zeker in het beroepsonderwijs. Door deze samenwerking is het mogelijk om nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld waar het gaat om cybersecurity, snel een plek te geven in de opleiding. Ik vind het erg vervelend dat deze studenten het gevoel hebben dat ze kennis en vaardigheden leren die verouderd zijn. Ik hecht zeer aan het responsief en actueel houden van opleidingen. Zeker voor opleidingen die voorbereiden op een beroep in de ICT-sector is dat vanwege de snelheid van vernieuwing een grote uitdaging.

Op een aantal manieren stimuleer ik dat de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt verder wordt verbeterd:

- Het mede door mij opgerichte Dcypher heeft recent de cybersecurity opleidingen binnen het hoger onderwijs in Nederland in kaart gebracht, waardoor onderlinge vergelijking van opleidingen en beoordeling van vaardigheden van pas afgestudeerden mogelijk is. Zoals ook aangegeven in de op 20 april jl. door het kabinet aan de Kamer toegezonden Nederlandse Cybersecurity Agenda is er een groeiende vraag naar goed opgeleid cybersecurity personeel.
- Met het regionaal investeringsfonds mbo stimuleer ik publiek-private samenwerking tussen mbo en het bedrijfsleven. Zo is er recent een project gehonoreerd van het ROC van Amsterdam gericht op het opbouwen van een cybersecurity community. Met masterclasses zullen docenten worden geprofessionaliseerd in cybersecurity vakkennis. Ook wordt er, gezamenlijk met het bedrijfsleven, een practoraat cybersecurity ontwikkeld en komen er stages gericht op de bewustwording van studenten op het gebied van ICT-veiligheid.
- Voor het hoger onderwijs is het macrodoelmatigheidsbeleid herzien. Deze herziening wordt momenteel verder uitgewerkt in regelgeving en afspraken met de sectoren. In het nieuwe beleid komt meer ruimte voor vernieuwing en responsiviteit. Zo krijgen instellingen meer mogelijkheden om aanvragen voor opleidingen die opleiden voor sectoren of beroepen die sterk in ontwikkeling zijn of nog niet bestaan te onderbouwen. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de doelmatigheid van nieuwe opleidingen, maar ook naar de doelmatigheid van het bestaande aanbod van opleidingen. De sector zal bezien of en in welke sectoren nadere analyse en vervolgstappen nodig zijn. Hierbij worden ook werkgevers betrokken. In het najaar vindt hierover een bestuurlijk overleg plaats.
- Met de kwaliteitsafspraken vraag ik mbo-instellingen een visie te vormen die is afgestemd met regionale stakeholders. Eén van de drie landelijke speerpunten is de voorbereiding op de arbeidsmarkt van de toekomst.
- Binnen het Techniepact wordt gewerkt aan nog betere aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven, docententekorten en leven lang leren. Ook wordt een groot aantal initiatieven ontplooid om scholieren te enthousiasmeren voor een opleiding en baan in de Techniek, Technologie en ICT via programma's als JetNet en Technet. Komende maand wordt de hernieuwde inzet van de partners in het Techniepact aan uw Kamer gezonden en gepresenteerd tijdens de jaarconferentie van het Techniepact op 18 juni.

Vraag 4

Deelt u de mening dat er een urgent probleem is, gegeven enerzijds de groeiende arbeidsmarkttekorten in ICT en anderzijds de noodzaak van verbetering van de kwaliteit van de ICT-opleidingen?

Antwoord 4

Ja, er is een tekort aan ICT'ers. Het is een uitdaging om ICT-opleidingen inhoudelijk goed aangesloten te houden op snel veranderende technologie en eisen vanuit de arbeidsmarkt. Hieraan wordt echter ook hard gewerkt door opleidingen, zoals ook beschreven in de antwoorden op vragen 2 en 3. Ook wordt bij de accreditatie van zowel nieuwe als bestaande opleidingen de mate waarin opleidingen aansluiten bij actuele ontwikkelingen in het veld in meerdere standaarden meegewogen. Dit is vastgelegd in het accreditatiekader. Zo moeten de beoogde leerresultaten en het programma van de opleiding aansluiten bij actuele (internationale) ontwikkelingen, eisen en verwachtingen in het beroepenveld en in het vakgebied.

Vraag 5

Deelt u de mening dat goed opgeleide ICT'ers (mbo én hbo) van groot belang zijn voor Nederland, nu en in de toekomst?

Antwoord 5

Ja, deze mening deel ik. ICT raakt in toenemende mate vervlochten in onze samenleving en economie. ICT levert een belangrijke bijdrage aan de economische groei in Nederland. Tegelijkertijd neemt daarmee ook het belang van cybersecurity toe. Hiervoor zijn voldoende goed opgeleide en gespecialiseerde ICT'ers nodig in Nederland, van middelbaar tot aan wetenschappelijk niveau.

Vraag 6

Wat kunt u doen om ervoor te zorgen dat de aanwas van ICT'ers zowel kwantitatief als kwalitatief op orde komt?

Antwoord 6

De arbeidsmarkt voor ICT'ers wordt door het UWV als zeer krap getypeerd.⁴ Omdat ICT in alle sectoren voorkomt, ervaart vrijwel elke sector wervingsproblemen als het gaat om ICT'ers. Dit is geen probleem dat eenvoudig verholpen is. De vraag naar ICT-kennis stijgt niet alleen, maar verandert ook snel. Werkenden en werkzoekenden hebben daarbij ook zelf de verantwoordelijkheid om te anticiperen en te reageren op arbeidsmarktontwikkelingen. Werkgevers zullen naar verwachting meer inspanningen moeten leveren om voldoende personeel aan te trekken, bijvoorbeeld door mensen om te scholen of door aantrekkelijkere arbeidsvoorwaarden te bieden. Vanwege het grote belang van ICT voor onze samenleving en onze gehele economie draagt het kabinet hier ook via allerlei initiatieven aan bij, zoals bijvoorbeeld het Techniepact, de Human Capital Agenda ICT en de bij vraag 3 genoemde instrumenten. Het kabinet komt daarnaast met een reactie op de motie Van Weyenberg c.s. waarin wordt gevraagd om een aanvalsplan tegen krapte. In die reactie gaat het kabinet in op zijn integrale aanpak van de arbeidsmarkt, met onder andere aandacht voor maatregelen om werken meer lonend te maken, scholing te stimuleren en de matching tussen werkzoekenden en werkgevers te verbeteren.

⁴ UWV (2018), Toenemende krapte leidt tot problemen voor werkgevers.